

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย	7
ความมุ่งหมายของการวิจัย	8
สมมติฐานของการวิจัย	9
ความสำคัญของการวิจัย	10
ขอบเขตของการวิจัย	10
กรอบแนวคิดของการวิจัย	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	16
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร	22
ความหมายของหลักสูตร	22
รูปแบบของหลักสูตร	26
รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร	34
องค์ประกอบของหลักสูตร	42
การประเมินหลักสูตร	44
หลักสูตรเสริม	47
แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา	52
ความเป็นมาของแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา	52
ความหมายของจิตตปัญญาศึกษา	54
หลักการพื้นฐาน	56
แนวทางปฏิบัติตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา	59
แนวทางการประยุกต์ใช้จิตตปัญญาศึกษาสู่การจัดการเรียนรู้	62

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แนวคิดโยนิโสมนสิการ	68
ความหมายของโยนิโสมนสิการ	68
หน้าที่ของโยนิโสมนสิการ	69
ลักษณะวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ	70
แนวทางการประยุกต์ใช้โยนิโสมนสิการสู่การจัดการเรียนรู้	77
คุณธรรมในยุคประชาคมอาเซียน	79
บริบทเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน	79
ความหมายของคุณธรรม	84
คุณธรรมในยุคประชาคมอาเซียน	86
แนวคิดและแนวทางการพัฒนาคุณธรรม	114
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	117
ความหมายของความพึงพอใจ	117
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ	119
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	122
งานวิจัยในประเทศ	122
งานวิจัยต่างประเทศ	130

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย 137
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 137	
ขั้นตอนที่ 2 การยกร่างหลักสูตรเสริม 146	
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรเสริม 176	
ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรเสริม 182	
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 185
ผลการยกร่างหลักสูตรเสริม 185	
ผลการทดลองใช้หลักสูตรเสริม 190	
ผลการปรับปรุงหลักสูตรเสริม 201	
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 205
ความมุ่งหมายของการวิจัย 205	
ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรเสริม 206	
สรุปผลการวิจัย 207	
อภิปรายผล 209	
ข้อเสนอแนะ 218	
บรรณานุกรม 221	

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	239
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญและหนังสือขอความอนุเคราะห์	241
ภาคผนวก ข แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวัง ในการเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียน ในยุคประชาคมอาเซียน	249
ภาคผนวก ค หลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมในยุคประชาคม อาเซียนโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1	257
ภาคผนวก ง คู่มือการใช้หลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม ในยุคประชาคมอาเซียน สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1	279
ภาคผนวก จ แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรเสริม เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมในยุคประชาคมอาเซียน โดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1	335

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

ภาคผนวก ฉ	แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้ หลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมในยุคประชาคม อาเซียนโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและ โยนิโสมนสิการสำหรับนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1	343
ภาคผนวก ช	แบบวัดคุณธรรมของนักเรียน	351
ภาคผนวก ซ	แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรม ตามหลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม ในยุคประชาคมอาเซียนโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1	363
ภาคผนวก ฅ	ผลงานของนักเรียน	369
ประวัติย่อของผู้วิจัย		385

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประเภทของการฝึกปฏิบัติ 7 แนวทาง	60
2	คุณธรรมที่ควรปลูกฝังให้กับเยาวชนในยุคประชาคมอาเซียน	86
3	คุณธรรมในยุคประชาคมอาเซียนที่ควรปลูกฝังให้กับเยาวชน	90
4	นิยามศัพท์ความมีระเบียบวินัย	94
5	นิยามศัพท์ความรับผิดชอบ	101
6	นิยามศัพท์ความมีจิตสาธารณะ	106
7	นิยามศัพท์ความสามัคคี	111
8	ผลสภาพปัจจุบัน สภาพที่คาดหวัง และความสำคัญและความต้องการ จำเป็นของการเสริมสร้างคุณธรรมในยุคประชาคมอาเซียน	142
9	ผลการสังเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตรเสริม	162
10	ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างหลักสูตรเสริมโดยผู้เชี่ยวชาญ ...	171
11	ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการใช้หลักสูตรเสริม โดยผู้เชี่ยวชาญ	174
12	แบบแผนการทดลอง	180
13	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความมีระเบียบวินัยของนักเรียน ก่อนและหลังเรียนตามหลักสูตรเสริม	190
14	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรับผิดชอบของนักเรียน ก่อนและหลังเรียนตามหลักสูตรเสริมเพื่อเสริม	191
15	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความมีจิตสาธารณะของนักเรียน ก่อนและหลังเรียนตามหลักสูตรเสริม	191
16	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามัคคีของนักเรียน ก่อนและหลังเรียนตามหลักสูตรเสริม	192

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
17	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนคุณธรรมของนักเรียน ก่อนและหลังเรียนตามหลักสูตรเสริมในภาพรวม	192
18	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความมีระเบียบวินัยของนักเรียน หลังเรียนตามหลักสูตรเสริมเทียบกับเกณฑ์	193
19	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรับผิดชอบของนักเรียนหลังเรียน ตามหลักสูตรเสริมเทียบกับเกณฑ์	194
20	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความมีจิตสาธารณะของนักเรียน หลังเรียนตามหลักสูตรเสริมเทียบกับเกณฑ์	194
21	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสามัคคีของนักเรียนหลังเรียน ตามหลักสูตรเสริมเทียบกับเกณฑ์	195
22	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนคุณธรรมของนักเรียนหลังเรียน ตามหลักสูตรเสริมเทียบกับเกณฑ์	195
23	ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรเสริม	201
24	ประเด็นการปรับปรุงร่างหลักสูตรเสริม	202

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	15
2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร สังกัด อุทยานันท์	37
3 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร วิจัย วงษ์ใหญ่	39
4 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร Ralph W. Tyler	40
5 จุดเน้นในการสอนระหว่างหลักสูตรปกติกับหลักสูตรเสริม	50
6 ทฤษฎีความเสมอภาคกับการสร้างความพึงพอใจ	120
7 สาระสำคัญของแนวคิดหลักเกณฑ์และองค์ประกอบของหลักสูตรเสริม	149
8 กรอบองค์ประกอบของหลักสูตรเสริม	150
9 องค์ประกอบของหลักสูตรเสริม	151
10 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา	152
11 ผลการสังเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดโยนิโสมนสิการ	153
12 ผลการสังเคราะห์หลักการของแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา	154
13 ผลการสังเคราะห์หลักการของแนวคิดโยนิโสมนสิการ	155
14 ผลการสังเคราะห์หลักการของหลักสูตรเสริม	156
15 ผลการสังเคราะห์จุดหมายของหลักสูตรเสริม	157
16 ผลการสังเคราะห์ผลการเรียนรู้ของหลักสูตรเสริม	158
17 ผลการสังเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรเสริม	159
18 ผลการสังเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตรเสริม	165
19 หลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมในยุคประชาคมอาเซียน โดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและโยนิโสมนสิการ สำหรับนักเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1	168

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ

หน้า

20	ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมในยุคประชาคม อาเซียนโดยใช้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษาและโยนิโสมนสิการ สำหรับ นักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1	183
21	นักเรียนรู้จักแบ่งงาน แบ่งหน้าที่ในการทำงานกลุ่ม	196
22	นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองในการทำงานกลุ่ม	197
23	นักเรียนมีความสามัคคีกันในการทำงานกลุ่ม	198
24	นักเรียนรู้จักทำงานนอกเวลาเรียนตามที่ได้รับมอบหมาย	199
25	นักเรียนรู้จักแบ่งเวลาในการเรียน การเล่น และการทำงาน	200

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร